

บทคัดย่อ

การศึกษาโครงการแผนที่เสี่ยงภัยสำหรับการเผาในที่โล่งจากข้อมูลเชิงพื้นที่หลายแหล่งของจังหวัดเชียงราย จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างฐานข้อมูลการเผาในที่โล่ง (opened burning) จากข้อมูลเชิงพื้นที่หลายระดับ วิเคราะห์สถานการณ์ของการเผาในที่โล่ง และเพื่อสร้างแผนที่เสี่ยงภัยสำหรับการเผาในที่โล่ง โดยทำการรวบรวม ข้อมูลการเผาเชิงพื้นที่จากหลายหน่วยงาน ได้แก่ รายงานการดับไฟจากส่วนปฏิบัติการควบคุมไฟป่า สำนักบริหาร พื้นที่อนุรักษ์ที่ 15 ข้อมูลที่แสดงตำแหน่งจุดความร้อน (Hot spot)จากระบบ MODIS ที่ทำการติดตั้งบนดาวเทียม Aqua และ Terra ตั้งแต่ปี 2550 ถึง 30 เมษายน 2555

ผลการศึกษาแบ่งเป็น 3 ส่วนตามวัตถุประสงค์ ดังนี้คือ การสร้างฐานข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์เกี่ยวกับ พื้นที่เผาในจังหวัดเชียงรายโดยมีชั้นข้อมูลทั้งหมด 10 ชั้นข้อมูล อยู่ในรูปแบบเวกเตอร์และราสเตอร์ ประการที่สอง สถานการณ์การเผาในที่โล่ง พบว่าการเผาในที่โล่งเกิดขึ้นร้อยละ 37 ของพื้นที่ทั้งหมด โดยมากพบทางด้านตะวันตกของจังหวัด โดยมีลักษณะทางกายภาพ คือ เป็นพื้นที่ปลูกพืชไร่ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ที่ระดับความสูง 401–600 มีความลาดชัน 12–35% ส่วนใหญ่อยู่ห่างจากหมู่บ้านในระยะไม่เกิน 3 กิโลเมตร และห่างจากถนนในระยะทางไม่เกิน 2 กิโลเมตร โดยพบว่าเกิดขึ้นในระหว่างเดือนธันวาคม–เมษายน ของทุกปีและพบมากที่สุดในเดือนมีนาคม ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่เผากับค่าฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{10}) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน คือ การเพิ่มขึ้นของจุดความร้อนทำให้ค่า PM_{10} สูงขึ้นด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ยังพบว่าจังหวัดเชียงรายได้รับอิทธิพลของการเผาในประเทศเพื่อนบ้านและจังหวัดข้างเคียงอีกด้วย ประการสุดท้ายการจัดทำแผนที่เสี่ยงต่อการเผาในที่โล่งของจังหวัดเชียงราย พบว่าพื้นที่ส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 32.05 ของพื้นที่ทั้งหมด มีความเสี่ยงต่อการเผาในที่โล่งในระดับมาก